

OGÓLNY OPIS INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH ORAZ TOWARÓW GIEŁDOWYCH W POLSKIM DOMU MAKLEERSKIM S.A. (obowiązuje od 11 lipca 2017r.)

Przedstawione poniżej opisy dla poszczególnych towarów giełdowych i instrumentów finansowych przedstawiają tylko wybrane rodzaje ryzyka. Dla Klienta są to najważniejsze rodzaje ryzyka wynikające z zawierania i rozliczania transakcji.

PRAWA MAJĄTKOWE do świadectw pochodzenia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych

Charakterystyka praw majątkowych

Prawa majątkowe wynikające ze świadectwa pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych są zbywalne i stanowią towar giełdowy, o którym mowa w art. 2 pkt 2 lit. d ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych. Powstają z chwilą zapisania świadectwa pochodzenia po raz pierwszy na koncie ewidencyjnym w rejestrze świadectw pochodzenia prowadzonym przez podmiot prowadzący izbę rozliczeniową transakcji zawieranych na giełdzie towarowej i przysługują osobie będącej posiadaczem tego konta. Obrót świadectwami pochodzenia jest prowadzony przez Towarową Giełdę Energii S.A.

Czynniki ryzyka

Ryzyko płynności – ryzyko niemożności rozpoczęcia lub zakończenia inwestycji spowodowane niewielką płynnością czyli brakiem podaży lub popytu dla prawa majątkowego do świadectwa pochodzenia energii ze źródeł odnawialnych. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być trudność ze sprzedażą lub zakupem praw majątkowych do świadectw pochodzenia.

Ryzyko krótkookresowych zmian cen – ryzyko występujące na skutek zmienności nastrojów (często emocjonalnych) panujących na rynku wśród inwestorów. Wynikiem takich działań są nieracjonalne zmiany cen praw majątkowych do świadectw pochodzenia. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być podjęcie błędnej decyzji o rozpoczęciu lub zakończeniu inwestycji.

Ryzyko rynku – ryzyko związane z koniunkturą na rynku praw majątkowych do świadectw pochodzenia. Efektem nieuwzględnienia tego ryzyka może być podjęcie błędnej decyzji o rozpoczęciu lub zakończeniu inwestycji.

Ryzyko prawne – ryzyko związane z niekorzystnymi dla klientów zmianami regulacji prawnych, którym podlegają prawa majątkowe do świadectw pochodzenia, lub podmioty prowadzące giełdę, rynek pozagiełdowy albo alternatywny system obrotu.

Ryzyko utraty kapitału – wiąże się z możliwością utraty zainwestowanego kapitału. Nabycie praw majątkowych do świadectw pochodzenia wiąże się z ryzykiem utraty nawet do 100% wartości kapitału reprezentowanego przez prawa majątkowe do świadectw pochodzenia.

Ryzyko wysokości opłat – ryzyko zmiany wysokości opłat pobieranych z tytułu transakcji danym prawem majątkowym do świadectwa pochodzenia lub jego przechowywania.

Ryzyko rozliczenia – ryzyko nierozliczenia zawartych transakcji w odpowiednim terminie, wynikające m.in. z zawodności systemów informatycznych bądź innych ograniczeń technicznych występujących m.in. w rejestrze świadectw pochodzenia.

Zmienność cen

Cena podlega dużej fluktuacji. Jest ona zależna od m.in. decyzji politycznych podejmowanych na szczeblu światowym i europejskim. Na zmienność cen mają także wpływ wprowadzane rozwiązania prawne na gruncie europejskim i krajowym. Na cenę praw majątkowych do świadectw pochodzenia ma również wpływ dynamika rozwoju gospodarki, a przez to zapotrzebowanie na energię, której zużycie jest powiązane z prawami majątkowymi.

AKCJE

Charakterystyka akcji

Akcje są instrumentami udziałowymi emitowanymi przez podmioty będące spółkami akcyjnymi. Nabywca akcji uzyskuje pewne prawa np. prawo głosu na walnym zgromadzeniu, prawo do dywidendy, prawo udziału w masie likwidacyjnej, prawo poboru. Każda akcja stanowi dowód współwłasności jednakowej części majątku spółki. Akcje mają określoną wartość nominalną, cenę emisyjną, tj. cenę sprzedaży akcjonariuszom spółki na rynku pierwotnym oraz cenę rynkową (cenę bieżącą, która zmienia się zgodnie z prawem popytu i podaży).

Czynniki ryzyka

Są to instrumenty bardziej ryzykowne niż obligacje, stąd inwestor powinien dokonać starannej alokacji i dywersyfikacji portfela akcji. W przypadku inwestycji w te instrumenty finansowe należy się liczyć m.in. z:

Ryzykiem emitenta tj. ryzykiem pogorszenia sytuacji finansowej spółki, jakości pracy zarządu, spadku popytu na produkty spółki lub pogorszenie innych czynników wpływających na sytuację ekonomiczną samej spółki.

Ryzykiem zmian makroekonomicznych, takich jak tempo wzrostu gospodarczego, wysokość stóp procentowych, poziom inflacji, sytuacja geopolityczna.

Ryzykiem krótkookresowych zmian cen – ryzyko występujące na skutek zmienności nastrojów (często emocjonalnych) panujących na rynku wśród inwestorów. Wynikiem takich działań są nieracjonalne zmiany cen instrumentów finansowych.

Ryzykiem płynności – polegającym na braku możliwości sprzedaży lub kupna akcji w krótkim okresie, w znacznej ilości i bez istotnego wpływania na poziom cen rynkowych. Generalnie w przypadku małych obrotów rośnie ryzyko zmienności ceny.

Ryzykiem branżowym – specyficzne dla danej grupy spółek uwarunkowania ekonomiczno–gospodarcze tj. niekorzystne dla branży uwarunkowania finansowe, konkurencja, spadek popytu na produkty skutkujące pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej emitenta lub czynniki niemierzalne związane z określonym zachowaniem inwestorów (grup inwestorów) wynikających z popularyzowanych trendów inwestycyjnych mogących mieć wpływ na przewartościowanie lub niedowartościowanie cen akcji.

Zmienność cen

Zmienność cen akcji może być duża i jest uzależniona w szczególności od płynności spółki oraz liczby akcji w wolnym obrocie.

PRAWA DO AKCJI (PDA)

Charakterystyka praw do akcji

Prawa do akcji to rodzaj instrumentu finansowego umożliwiającego nabywcom akcji nowej emisji, ich odsprzedanie zanim jeszcze są wprowadzone do obrotu. Istnienie PDA wynika z faktu, że od emisji akcji do ich wprowadzenia do publicznego obrotu upływa dłuższy okres.

Czynniki ryzyka

Poziom ryzyka związany z inwestowaniem w prawa do akcji jest porównywalny z poziomem ryzyka związanym z inwestowaniem w akcje.

Występują ryzyka analogiczne jak w przypadku inwestowania w akcje.

Dodatkowo istnieje potencjalne ryzyko niezarejestrowania emisji przez sąd rejestrowy, co związane jest z obowiązkiem wypłaty przez emitenta wpłaconych przez inwestora kwot bez żadnych odsetek.

Zmienność cen

PDA charakteryzują się znaczącą zmiennością cen, niejednokrotnie wyższą niż zmienność cen akcji tej samej spółki.

PRAWA POBORU (PP)

Charakterystyka rynku praw poboru

Prawa poboru – instrument finansowy, z którym związany jest przywilej pierwszeństwa przy zakupie nowych akcji przez dotychczasowych akcjonariuszy. Ważną cechą prawa poboru jest to, że może ono być przedmiotem obrotu jako samodzielny papier wartościowy.

Czynniki ryzyka

Występują ryzyka analogiczne jak w przypadku inwestowania w akcje. Są to instrumenty bardziej ryzykowne niż obligacje, stąd inwestor powinien dokonać starannej alokacji i dywersyfikacji portfela. W przypadku inwestycji w te instrumenty finansowe należy się liczyć m.in. z:

Ryzykiem emitenta tj. ryzykiem pogorszenia sytuacji finansowej spółki, jakości pracy zarządu, spadku popytu na produkty spółki lub pogorszenie innych czynników wpływających na sytuację ekonomiczną samej spółki.

Ryzykiem zmian makroekonomicznych, takich jak tempo wzrostu gospodarczego, wysokość stóp procentowych, poziom inflacji, sytuacja geopolityczna.

Ryzykiem krótkookresowych zmian cen – ryzyko występujące na skutek zmienności nastrojów (często emocjonalnych) panujących na rynku wśród inwestorów. Wynikiem takich działań są nieracjonalne zmiany cen instrumentów finansowych.

Ryzykiem płynności – polegającym na braku możliwości sprzedaży lub kupna praw poboru w krótkim okresie, w znacznej ilości i bez istotnego wpływania na poziom cen rynkowych. Generalnie w przypadku małych obrotów rośnie ryzyko zmienności ceny.

Ryzykiem branżowym – specyficzne dla danej grupy spółek uwarunkowania ekonomiczno–gospodarcze tj. niekorzystne dla branży uwarunkowania finansowe, konkurencja, spadek popytu na produkty skutkujące pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej emitenta lub czynniki niemierzalne, związane z określonym zachowaniem inwestorów (grup inwestorów) wynikających z popularyzowanych trendów inwestycyjnych, mogących mieć wpływ na przewartościowanie lub niedowartościowanie cen praw poboru.

Zmienność cen

Prawa poboru charakteryzują się znaczącą zmiennością cen, niejednokrotnie wyższą niż zmienność cen akcji tej samej spółki.

OBLIGACJE

Charakterystyka obligacji

Obligacje emitowane przez Skarb Państwa

Obligacje są papierami wartościowymi poświadczającymi wiarygodność, czyli zobowiązanie Skarbu Państwa wobec ich właścicieli na określoną sumę wraz z zobowiązaniem do wypłaty oprocentowania w ustalonych terminach.

Obligacje innych emitentów

m.in. obligacje przedsiębiorstw (korporacyjne), obligacje jednostek samorządu terytorialnego (komunalne) oraz listy zastawne.

Obligacje są papierami wartościowymi, poświadczającymi wierzytelność, czyli zobowiązanie emitenta wobec ich właścicieli na określoną sumę wraz z zobowiązaniem do wypłaty oprocentowania w ustalonych terminach.

Wartość nominalna obligacji to przypisana każdej obligacji kwota pieniędzy oznaczająca wielkość udzielonej emitentowi pożyczki z tytułu jej nabycia. Termin wykupu obligacji, inaczej termin zapadalności, oznacza okres od daty emisji do momentu, w którym powinien nastąpić wykup jej wartości nominalnej, czyli zwrot zaciągniętej przez emitenta pożyczki.

Czynniki ryzyka

Obligacje emitowane przez Skarb Państwa

Instrumenty te są praktycznie pozbawione ryzyka niedotrzymania warunków (ryzyko emitenta), ryzyka branży oraz ryzyka specyficznego spółki, przez co stanowią najbezpieczniejszy przedmiot inwestycji.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość ceny obligacji na zmiany stóp procentowych. Wzrost stóp procentowych powoduje spadek cen obligacji o stałym oprocentowaniu i obligacji dyskontowych.

Ryzyko płynności – ograniczona możliwość sprzedaży obligacji na rynku bez utraty wartości (negatywnego wpływu na cenę).

Obligacje innych emitentów

Ryzyko kredytowe (wypłacalności emitenta) – ryzyko niedotrzymania przez emitenta warunków umowy, niewypłacenia w terminie należnych odsetek lub nie spłacenia kapitału.

Ryzyko stopy procentowej – wrażliwość ceny obligacji na zmiany stóp procentowych. Wzrosty stóp procentowych powoduje spadek cen obligacji o stałym oprocentowaniu i obligacji dyskontowych.

Ryzyko płynności – ograniczona możliwość sprzedaży obligacji na rynku bez utraty wartości (negatywnego wpływu na cenę).

Zmienność cen

Dłużne papiery wartościowe charakteryzują się ograniczoną zmiennością cen.

CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Charakterystyka certyfikatów inwestycyjnych

Certyfikaty inwestycyjne to papiery wartościowe emitowane przez fundusze inwestycyjne zamknięte (FIZ) stanowiące dowód udziału w aktywach funduszu, podobnie jak akcje w spółce akcyjnej (posiadacz certyfikatów jest uczestnikiem funduszu).

Wyróżnia się publiczne certyfikaty inwestycyjne – mogące być przedmiotem obrotu na giełdzie – oraz niepubliczne certyfikaty inwestycyjne, które nie są dopuszczone do tego obrotu.

W skład aktywów FIZ mogą wchodzić instrumenty, reprezentujące różne typy i klasy aktywów, odznaczające się różnymi parametrami ryzyka oraz różnym stopniem wzajemnej korelacji, zależnie od profilu ryzyka i polityki inwestycyjnej FIZ. Wszystkie zasady działania FIZ zawarte są w jego statucie.

Wartość certyfikatów inwestycyjnych uzależniona jest od wartości portfela inwestycyjnego funduszu. Wycena certyfikatów funduszu powinna być przeprowadzana nie rzadziej, niż raz na trzy miesiące a także na 7 dni przed rozpoczęciem przyjmowania zapisów na certyfikaty kolejnej emisji i w dniu ich wykupu.

Właściciel certyfikatu może zrealizować jego wartość przez sprzedaż na rynku wtórnym, sprzedaż emitentowi (o ile ten będzie skupował własne certyfikaty) lub otrzymać wypłatę środków przypadających na posiadane certyfikaty w przypadku likwidacji funduszu.

Czynniki ryzyka

Z inwestowaniem w certyfikaty inwestycyjne związane są wszystkie ryzyka odnoszące się do instrumentów finansowych i innych aktywów będących w portfelu inwestycyjnym FIZ, a także:

Ryzyko niepewnego horyzontu inwestycyjnego - certyfikaty inwestycyjne, w zależności od warunków emisji i statutu funduszu, mogą posiadać ściśle określone terminy wykupu, które uniemożliwiają ich spieniężenie w terminie wybranym przez posiadacza certyfikatu. Również ze względu na niską płynność niektórych aktywów zarządzanych przez fundusz, termin zakończenia funduszu/wykupu certyfikatów może zostać znacznie wydłużony,

Ryzyko koncentracji aktywów – ryzyko niewłaściwej dywersyfikacji aktywów funduszu;

Ryzyko wyceny aktywów funduszu – ryzyko ograniczonej możliwości dokonania aktualnej wyceny poszczególnych aktywów

Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości części aktywów od zmian stóp procentowych;

Ryzyko walutowe – ryzyko możliwości znacznych wahań kursu waluty, w której wyceniane są aktywa funduszu.

Zmienność cen certyfikatów inwestycyjnych jest zróżnicowana w zależności od typu funduszu, jednak z reguły nie przekracza zmienności cen akcji.

JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W FUNDUSZU OTWARTYM / TYTUŁY UCZESTNICTWA EMITOWANE PRZEZ INSTYTUCJE ZAGRANICZNE

Charakterystyka

Jednostki uczestnictwa to tytuły współwłasności w majątku (aktywach netto) funduszu inwestycyjnego otwartego lub specjalistycznego otwartego. Nie są papierami wartościowymi, lecz są instrumentami finansowymi. Mogą być przedmiotem transakcji wyłącznie pomiędzy funduszem a jego uczestnikiem – nie jest możliwy obrót nimi na giełdzie. Podlegają dziedziczeniu. Fundusz ma obowiązek sprzedania jednostek uczestnictwa każdemu, kto dokona na nie wpłaty oraz obowiązek ich odkupienia od każdego uczestnika funduszu, który tego zażąda. Zmienność wycen jednostek uczestnictwa jest uzależniona od profilu zbywającego je funduszu. Jednostki uczestnictwa funduszy inwestujących papiery udziałowe charakteryzują się zazwyczaj większą zmiennością wycen niż fundusze dłużne lub pieniężne.

Podstawowe rodzaje ryzyka:

Ryzyko rynkowe – ryzyko związane ze spadkiem wartości jednostki uczestnictwa w wyniku niekorzystnych zmian wycen aktywów funduszu;

Ryzyko płynności – ryzyko braku możliwości umorzenia/sprzedaży jednostek uczestnictwa;

Ryzyko kredytowe – ryzyko niewypłacalności emitentów instrumentów finansowych znajdujących się wśród aktywów funduszu;

Ryzyko koncentracji aktywów – ryzyko niewłaściwej dywersyfikacji aktywów funduszu;

Ryzyko wyceny aktywów funduszu – ryzyko ograniczonej możliwości dokonania aktualnej wyceny poszczególnych aktywów;

Ryzyko zmiany stóp procentowych – ryzyko uzależnienia wartości części aktywów od zmian stóp procentowych;

Ryzyko walutowe – ryzyko możliwości znacznych wahań kursu waluty, w której wyceniane są aktywa funduszu.

ETF (ang. Exchange-traded fund – fundusz notowany na giełdzie)**Charakterystyka**

ETF to otwarty fundusz inwestycyjny notowany na giełdzie, którego zadaniem jest odzwierciedlanie zachowania się danego indeksu giełdowego. Jego funkcjonowanie jest regulowane, tak jak innych funduszy inwestycyjnych, dyrektywami unijnymi i regulacjami krajowymi. Charakteryzuje się on możliwością stałej (codziennej) kreacji i umarzania jednostek, zwanych tytułami uczestnictwa. Tytuły uczestnictwa funduszu typu ETF notowane są na giełdzie na takich samych zasadach jak akcje. Tytuły uczestnictwa funduszu podlegają bieżącej wycenie giełdowej, stąd Klient ma możliwość ciągłego śledzenia inwestycji oraz kupowania i sprzedawania ich podczas sesji za pośrednictwem firmy inwestycyjnej. Tytuł uczestnictwa w funduszu ETF na WIG20 jest papierem wartościowym.

Podstawowe rodzaje ryzyka:

Ryzyko nieosiągnięcia oczekiwanej przez uczestnika funduszu stopy zwrotu z tytułów uczestnictwa, które wynika z braku możliwości przewidzenia przyszłych zmian wartości poszczególnych składników portfela inwestycyjnego funduszu, a tym samym określenia przyszłej wartości tytułu uczestnictwa, a w rezultacie spodziewanej stopy zwrotu. Na wartość indeksu, który odzwierciedla Fundusz ETF wpływ ma szereg czynników makro-ekonomicznych, ale także szereg czynników o charakterze geopolitycznym, politycznym, prawnym, psychologicznym i operacyjnym. Kolejnymi czynnikami, które mają wpływ na wielkość tego ryzyka, są: zakładany horyzont inwestycyjny, wybór funduszu ETF odpowiadającego preferencjom inwestora (przede wszystkim skłonności do ryzyka), moment rozpoczęcia inwestycji, koszty uczestnictwa w funduszu ETF.

Ryzyko wystąpienia szczególnych okoliczności, na pojawienie się których uczestnik funduszu nie ma wpływu lub ma ograniczony wpływ, wyróżnia się w szczególności:

- ryzyko likwidacji ETF – zgodnie z obowiązującym prawem fundusz ETF może ulec likwidacji – może to być wynikiem wystąpienia okoliczności zapisanych w przepisach prawnych lub może być rezultatem decyzji emitenta;
- ryzyko zmiany polityki inwestycyjnej ETF – fundusz ETF może w trakcie swojej działalności zmienić realizowaną politykę inwestycyjną.